

AKSARAY'DA BULUNAN HİYEROGLİF LUVİCE YAZITLAR IŞIĞINDA GEÇ HİTİT DÖNEMİNDE TUZ GÖLÜ BÖLGESİNİN SİYASİ YAPISI

*THE POLITICAL STRUCTURE OF THE TUZ LAKE REGION
IN THE NEO-HITTITE PERIOD IN THE LIGHT OF THE
HIEROGLYPHICS LUWIAN INSCRIPTIONS FOUND IN AKSARAY*

DOI: 10.33404/anasay.1260312

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi / Research Article¹

Kürşat BARDAKCI*

ÖZ

Tuz Gölü havzası iklim yapısından dolayı, eskiçağ Anadolu'sunda diğer bölgelere nazaran daha az yerleşime sahne olmuştur. Buna paralel olarak bölgede, özellikle Geç Hitit dönemini aydınlatacak filolojik ve arkeolojik kalıntılar oldukça kısıtlıdır. Yine de M.Ö. 8. yüzyıla tarihlenen Burunkaya kaya yazıtı ve Aksaray Steli sayesinde bölgenin siyasi durumu hakkında temel bilgilere sahip olunmaktadır. Nitekim Burunkaya kaya yazıtına göre söz konusu bölgede kral Hartapu'nun egemen olduğu anlaşılmaktadır. Sözü edilen bu yazıtta Hartapu, muhtemelen kendisine isyan eden birisine/birilerine ceza verdiğiinden bahseder. Hartapu'dan sonra bölgeye kimin hâkim olduğu ise kesin olarak bilinmemek-

1- Makale Geliş Tarihi: 05. 03. 2023 Makale Kabul Tarihi: 23. 05. 2023

Bu çalışma 27-28 Ekim 2021 tarihinde Aksaray Üniversitesi tarafından çevrimiçi olarak düzenlenen VI. Uluslararası Aksaray Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulan bildiriden oluşturulmuştur.

* Dr., kbrdkci@gmail.com, **ORCID ID** <https://orcid.org/0000-0001-7893-4434>

tedir. Aksaray Steli'nden anlaşıldığına göre, kısa süren bu karanlık dönemin ardından bölgeye Kiyakiyas egemen olmuştur. Bu stelde Kiyakiyas, Luvi baş tanrısı Tarhunzas'ın bölgeyi kendisine verdiğini söylemektedir. Burada Kiyakiyas, saltanatı meşrulaştırmak için böyle bir yola başvurmuş gibidir. Sözü edilen bu veriler, hiyeroglif yazıtlar ışığında ortaya çıkarılmış yorum ve değerlendirmelerdir. Bu yorum ve değerlendirmelerin yeni ve farklı görüşlere de temel oluşturacağı düşüncesindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Geç Hitit, Luvi, Hartapu, Şinuhtu, Kiyakiyas.

ABSTRACT

Due to the climate structure of the Lake Tuz basin, there was less settlement in ancient Anatolia compared to other regions. Parallel to this, the philological and archaeological remains that will illuminate the Neo-Hittite period are very limited in the part. Nevertheless, we have basic information about the political situation of the area within the scope of our subject from the Burunkaya rock inscription and the Aksaray Stele dated to the 8th century BC. Indeed according to the Burunkaya rock inscription, it is understood that King Hartapu was dominant in the region in question. In this mentioned inscription, Hartapu says that he punished someone/someones probably who rebelled against him. It is not known precisely who dominated the region after Hartapu. As understood from the Aksaray Stele, after this short unknown period, Kiyakiyas dominated the area. In this stele, Kiyakiyas says that the Luwian chief god Tarhunzas gave the region to him. Here, Kiyakiyas seems to have resorted to such a way to legitimize the sultanate. These data are interpretations and evaluations revealed in the light of hieroglyphic inscriptions. We think the comments and evaluations in this study will also form the basis for new and different views.

Keywords: Neo-Hittite, Luwian, Hartapu, Şinuhtu, Kiyakiyas.

Giriş

Hitit devletinin yıkılışının ardından Orta Anadolu'dan Kuzey Suriye'ye kadar geniş bir coğrafyada Geç Hitit beylikleri kurulmuştur. Hiyeroglif Luvice kullanan bu beyliklerin kralları kendilerini Hititlerin ardılı olarak görüyorlar ve Hitit/Luvi kültürünü sürdürmeyi amaçlıyorlardı (Yiğit, 2000, s. 177). Her biri farklı tarihlerde kurulan bu beylikler, Asur devletinin müdahalesine kadar siyasi varlıklarını sürdürmüşlerdir. Bu beyliklerin her biri önemini, kuzey-gü-

ney ve doğu-batı güzergâhı üzerinde yer almalarından dolayı almaktadır. Tabal ülkesi² de aynı öneme sahiptir. Ancak M.Ö. 11-8. yüzyıllar arasındaki, yaklaşık 300 yıllık dönemde, günümüz Aksaray'ı ve yakın çevresinin tarihi karanlıktır. Söz konusu dönemde bölgede bir siyasi otoritenin var olup olmadığı veya bir otorite varsa bu otoritenin kim olduğu bilinmemektedir. Tuz Gölü bölgesinden kastedilen bölge, Tuz Gölü'nün en çok etkilediği ve bazı kaynaklarda “Tuz Çölü” olarak da adlandırılan Karapınar-Eskil-Aksaray yerleşim sahalarıdır. Bu alanın Geç Hitit dönemine ait bildiklerimiz ancak M.Ö. 8. yüzyıldan ibarettir. Nitekim Aksaray sınırları içerisinde şu ana kadar iki tane hiyeroglif yazıt tespit edilmiştir ve bu yazıtlar M.Ö. 8. yüzyıla tarihlenmektedir. Bu yazıtlardan birisi Gücünkaya köyünün yakınlarında, Burunkaya olarak bilinen tepede yer alan kaya yazıtıdır. Diğeri ise Aksaray merkezinde bulunan ve Aksaray Müzesi'nde sergilenen Aksaray Steli'dir. Aynı zamanda Konya-Karaman ve Nevşehir-Kayseri bölgesinde bulunan hiyeroglif yazıtlar³ da bölgenin bu dönemdeki siyasi yapısını aydınlatmamızda bizlere yardımcı olmaktadır. Bunun dışında Asur kaynakları da bölgenin sözü edilen dönemdeki siyasi yapısının aydınlatılmasına katkıda bulunmaktadır. Biz bu çalışmada daha çok Aksaray'da bulunan yazıtlara odaklanacağız. Bu yazıtlardan anlaşıldığına göre, Geç Hitit döneminde bölgeye ilk olarak, kendisini “Büyük Kral” olarak tanıtan Hartapu adında bir kral egemen olmuştur.

1. Hartapu Krallığı

“Büyük Kral Hartapu”, şu an için Karadağ-Kızıldağ, Burunkaya ve Türkmenkarahöyük hiyeroglif yazıtlarından bilinmektedir. Bu hiyeroglif yazıtlı anıtlar sırasıyla Karaman, Aksaray ve Konya sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu yazıtlarda Hartapu'nun kendisini “Murşili'nin oğlu” olarak tanıtmayı siyasi tarih açısından bir kafa karışıklığına ve dolayısıyla tartışmalara neden olmaktadır (Massa & Osborne, 2022, s. 85-86). Bazı bilim insanları Hartapu'nun babası olan Murşili'nin III. Murşili, diğer adıyla Urhi-Teşup olabileceğini düşünürler. Bu da Hartapu'nun M.Ö. 12. yüzyılda hükümdar olduğu sonucunu doğur-

2- “Tabal ülkesi” olarak adlandırılan bölgenin sınırları kesin olarak belirlenmemektedir. Kabaca söylemek gerekirse bölge kabaca Kayseri, Niğde, Aksaray, Nevşehir illerini kapsamaktadır. Demir Çağı'nda Tabal ülkesi, birçok yerel krallıktan oluşan konfederasyon yönetimi olarak karşımıza çıkmaktadır (Bkz. Yiğit, 2000, s. 177-178; Kurt, 2010, s. 128-129).

3- Konya'da Türkmenkarahöyük, Karaman'da Karadağ-Kızıldağ, Nevşehir'de Bohça ve Topada, Kayseri'de Hisarcık 1 ve Kululu yazıtları, bölgenin Geç Hitit dönemindeki siyasi yapısı ile olarak doğrudan ya da dolaylı olarak bilgiler vermektedir.

maktadır. Ancak bize göre Hartapu'nun babası muhtemelen eski Hitit kraliyet hanedanından en prestijli isimlerden birisini kullanmayı tercih etmiştir. Bu isimlendirme, M.Ö. 9-8. yüzyıllarda bazı Geç Hitit krallarının uyguladığı bir politikaydı (Bryce, 2011, s. 93; Van de Mieroop, 2018, s. 193). Bu krallar kendilerinin Hitit krallarının soyundan geldiklerini iddia eder, bununla övünür ve propaganda malzemesi olarak kullanırlardı. Buna göre Hartapu'nun hükümdarlık dönemi, M.Ö. 12. yüzyıldan çok daha geç bir döneme tekabül etmektedir. Sözü ettiğimiz Karadağ-Kızıldağ, Burunkaya ve Türkmenkarahöyük yazıtları da bu görüşü desteklemektedir. Nitekim sözü edilen bu yazıtlar M.Ö. 8. yüzyıla tarihlendirilirler. Bu yazıtlardan anlaşıldığına göre Hartapu, M.Ö. 8. yüzyılda geniş bir bölgede hâkimiyet kurmuştur. Günümüz Aksaray sınırları içerisinde yer alan bölge de bu hâkimiyet sahası içerisinde yer almaktadır. Hartapu'nun hüküm sürdüğü krallığın ismi kesin olarak bilinmediğinden dolayı, bu krallık literatüre “Hartapu Krallığı” olarak geçmiştir. Burada akla gelen soru, Hartapu'nun babası Murşili ile ilgilidir. Daha önce de belirttiğimiz üzere Hartapu'nun babası Murşili, -bize göre- Urhi-Teşup değildir. Bu Murşili'nin oğlundan önce aynı bölgede hüküm sürüp sürmediği ya da onun nerede hüküm sürdüğü sorusunun cevabını belki de hiçbir zaman veremeyeceğiz. Diğer taraftan Hartapu krallığının başkenti de kesin olarak tespit edilememiştir. Son yıllara kadar başkentin Karadağ-Kızıldağ bölgesi olduğu düşünülürken (Bryce, 2011, s. 94), artık başkentin Türkmenkarahöyük olduğu görüşü savunulmaktadır (Osborne vd., 2020).

Söz konusu yazıtlardan konumuz kapsamında yer alan Burunkaya yazıtında şu ifadeler geçmektedir (Hawkins, 2000, s. 438): “*Bura[da] Fırtına tanrısının sevgilisi (?), Büyük Kral Kahraman Murşili'nin [oğlu] Büyük Kral Hartapu [...] cezasını verdi/verecek.*”

Burunkaya yazıtı kısa ve kırık olduğu için yazıttan bölgenin durumu ile ilgili kesin bir bilgi elde edemiyoruz. Kesin olarak bilinen şey, Hartapu'nun Tuz Gölü havzasına egemen olduğudur. Bu yazıtta Hartapu'nun birisine/birilerine ceza vereceğinden ziyade ceza verdiği anlaşılmaktadır. Öyle ki bu tür anıtlar, olay gerçekleşikten sonra bir zafer propagandası olarak dikilmektedir. Bu da bölgede Hartapu'ya karşı bir isyanın çıktığını ve Hartapu'nun bu isyanı bastırdığını düşündürmektedir. Anladığımız kadarıyla bölgede bu dönemde Hartapu'ya karşı bir hoşnutsuzluk söz konusudur. Aslında bu görüşümüzün temeli, son yıllarda Çumra/Konya yakınlarında keşfedilen ve Burunkaya yazıtı ile aynı

döneme tarihlenen bir başka yazıtta dayanmaktadır. Söz konusu yazıt olan Türkmenkarahöyük Steli'nde Hartapu, Muşka ülkesini fethettiğinden, bu sırada düşman koalisyonunun karşısına çıktığından ve bu 13 kralı yenip, onları bir yıl içerisinde birlikleri (?) ve vahşi hayvanları (?) ile birlikte duvarla çevrilmiş sağlam 10 kaleye yerleştirdiğinden bahseder (Goedegebuure vd., 2020, s. 30-31). Ancak Hartapu'nun bu ifadelerinin abartılı olabileceği de unutulmamalıdır.

Hartapu bölgede muhtemelen yaklaşık olarak M.Ö. 780-750 yıllarında hüküm sürmüştür. Hartapu'nun krallığına ne olduğu ve onun nasıl ne zaman öldüğü gibi konular ise bilinmemektedir. Anlaşılan o ki Hartapu'nun bir varisi de bulunmuyordu. Hartapu'dan sonra bölgeye kesin olarak hükmettiği bilinen kral Kiyakiyas'tır.

2. Sinahutina Krallığı

Asur metinlerinde Şinuhtu olarak geçen, Luvice adıyla *Sinahutina* krallığı ve kral Kiyakiyas, konumuz kapsamında yer alan ve M.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen Aksaray Steli'nden bilinmektedir. Kraliyet şehri ve aynı zamanda krallığın adını aldığı *Sinahutina* (=Şinuhtu) krallığı günümüz Aksaray ve yakın çevresine lokalize edilmektedir (Hawkins, 2000, s. 431; Özgüç, 2015, s. 1). Sözü edilen Aksaray Steli'nde ise şu ifadeler geçmektedir (Hawkins, 2000, s. 476):

“... [...] bu [tanrı]lar(?) [Si]na[huti]na şehrini sevdiler. [...] [... Tar]hunzas NISA'yı bereketlendirdi ve gökten çok [şey] indi ve yerden çok şey çıktı... [...] ... Adil olduğum için Tarhunzas ve buradaki bütün tanrılara değerli oldum ve büyük krallar (ve) bütün krallar bu şehre hayran kaldı. Peki bana bu konumu kim verdi? Tarhunzas bu konumu kimseye vermedi, ancak (sadece) buranın hükümdarı, bana Kiyakiyas'a, krala verdi. Atalazawas (?) bana (?) [...] dı ve [bana] bu ... [... , ...] Tarhunzas bunu verdi.”

Görüldüğü üzere bu stelde Kiyakiyas, Luvi baş tanrısı Tarhunzas'ın bölgeyi kendisine verdiğini söylemektedir. Burada Kiyakiyas, saltanatı meşrulaştırmak için böyle bir yola başvurmuş gibidir. Bunun sebebi bir iktidar mücadelesi olabilir. Yazıtın son kısmında geçen Atalazawas'ın kim olduğu belli olmasa da Kiyakiyas'ın Atalazawas ile bir iktidar mücadelesine girmiş olabileceği akla gelmektedir. Bu kırık parça “Atalazawas (?) bana (?) [düşman]dı ve [bana] bu ülkede savaş açtı (ya da karşı çıktı) [ve yenildi, bana] Tarhunzas bunu (tahti) verdi.” olabilir. Bu görüşümüze göre Kiyakiyas, olası bir iktidar mücadelesin-

den galip çıkmış ve Tarhunzas'ın şehri kendisine verdiğini söyleyerek, Atalazawas taraftarları ve/veya halkı, tahtın meşru sahibi olduğuna ikna etmeye çalışmış gibidir.

Ayrıca Kiyakiyas'ın ismi, Acıgöl/Nevşehir yakınlarında keşfedilen Topada yazıtında⁴ (Hawkins, 2000, s. 452-454) da geçmektedir. Bu yazıtta Tabal "Büyük Kralı" Wasusarma (yaklaşık M.Ö. 740-730), müttefikleri arasında Kiyakiyas'ı da saymaktadır. Wasusarma ile Kiyakiyas ve diğer müttefiklerin hakimiyet alanları düşünüldüğünde, düşman kralların Karaman ve Ereğli civarından gelebileceği düşünülmektedir (Şenyurt & Akçay, 2018, s. 101). Anlaşıldığına göre Kiyakiyas, Wasusarma'nın vasalıdır (Kurt, 2010, s. 131):

"Ben kral Wasusarma'yım, Büyük Kral, Kahraman, Tuwati'nin oğlu, Büyük Kral, Kahraman... Bana karşı Parzuta şehrinde 7 kral, birinci veya ikinci sırada bana düşman oldular ve üç kral müttefikim oldular, Warpalawa, Kiyakiyas ve Ruwata."

Kiyakiyas ile Wasusarma çağdaş olduğuna göre Kiyakiyas yaklaşık olarak M.Ö. 740-735 yılları arasında *Sinahutina* tahtına çıkmıştır. Bu görüşümüze göre Hartapu ile Kiyakiyas arasında yaklaşık 10-15 yıl kadar bir süre vardır. Ancak bu dönemde bölgeye kimin egemen olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Büyük ihtimalle bu dönemde bölge, yakın çevrede bulunan bir krallığın sınırlarına dahildir. Bu krallık da ya Tuwana ya da Tunna krallıklarından birisidir.

Kiyakiyas'ın özellikle son dönemlerini ise Yeni Asur kralı II. Sargon'un yıllıklarından, Horsabad buluntularından ve Nimrud taş levhasından biliyoruz. Bu metinlerde Kiyakiyas, "Kiakki" olarak geçmektedir. Anlaşılacağı üzere Kiyakiyas/Kiakki, Asur'a haraç vermekle mükellefti. Ancak II. Sargon'a göre Kiakki, Muški (=Frig) kralı Mita (=Midas)'nın da kışkırtmasıyla, yeminini bozmuş ve haraç vermeyi reddetmişti. Bunun üzerine Sargon, M.Ö. 718 yılında Şinuhtu'ya (=Sinahutina) sefer düzenlemiştir. Sargon, Şinuhtu halkını Asur'a sürdüğünü, Şinuhtu dışındaki tüm yerleşimleri yok ettiğini bildirmektedir. Belki de Sargon'un kastettiği bu yerleşimler, çok daha önce Hartapu'nun kendisine isyan edenleri yerleştirdiği kalelerden, bölgede bulunanlardı. Öyleyse Kiyakiyas, bölgede yaklaşık olarak M.Ö. 740-718 yılları arasında hüküm sürmüştür. Şinuhtu krallığının kraliyet şehri Şinuhtu (=Sinahutina) kenti ise Asur'a

4- Topada yazıtı ile ilgili detaylı bilgi ve görüşler için bkz. Şenyurt & Akçay, 2018.

sadık olduğu anlaşılan Atunalı (=Tunna, Bor/Kemerhisar?) Matti'ye verilmiştir (ARAB II, 7; 55; 118; 137; Arslan & Bulut, 2017, s. 468-469). Atunalı Matti'nin adı Hiyeroglif Luvice yazıtlarda da geçmektedir. Atunalı Matti'nin adı Avanos yakınlarında bulunan Bohça Steli (Hawkins, 2000: 479), Hisarcık/Kayseri'de bulunan Hisarcık 1 yazıtı (Hawkins, 2000, s. 483) ve Kululu/Kayseri'de bulunan kurşun levhalarda (Hawkins, 2000, s. 507), Kurtis/Kurtiyas olarak geçmektedir. Bu yazıtlar genel itibariyle adak stelleridir. Bununla birlikte Bohça Steli'ne göre Kurtis'in Aksaray'dan Kızılırmak Nehri'ne kadar uzanan bir bölgeye hâkim olduğu kabul edilmektedir (Şenyurt & Akçay, 2018, s. 105). M.Ö. 713 yılında II. Sargon, bölgeye bir sefer daha düzenlemiş ve böylece söz konusu bölge tamamen Asur eyaletine dönüştürülmüştür (ARAB II, 25).

SONUÇ

Tuz Gölü havzası coğrafi şartları nedeniyle, tarih boyunca çok az yerleşime sahip olmuştur. Geç Hitit döneminde de durum farklı değildir. Bu dönemde Tuz Gölü bölgesinde Aksaray'ın önemli bir yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Aksaray önemini daha çok doğu-batı güzergâhı üzerinde yer almasından dolayı almaktadır. Buraya egemen olan bütün kralların öncelikli amacı da bu güzergâhı kullanabilmektir. Bu nedenle, M.Ö. 8. yüzyılın ilk yarısında Konya-Karaman civarına egemen olan Hartapu, muhtemelen bölgede bir otorite boşluğundan faydalanarak Aksaray ve çevresini egemenliği altına almıştır. Hartapu'dan sonra ise bölgeye kimin egemen olduğu kesin olarak tespit edilememektedir. Bölgede Hartapu'dan sonra kesin olarak egemen olduğu bilinen kral Kiyakiyas'tır. Bölgeye II. Sargon'un müdahalesi ile Kiyakiyas tahttan indirilip, yerine Asur'a sadık bir kral olan Atunalı Matti/Kurti getirilmiştir. Kısa bir süre sonra ise bölge Asur eyalet sistemi içerisine katılmıştır. Asur'un neredeyse hiçbir doğal kaynağı olmayan bu bölgeye ilgi duymasının sebebi de bölgenin yer aldığı stratejik konumdur.

Etik Beyan

“Aksaray'da Bulunan Hiyeroglif Luvice Yazıtlar Işığında Geç Hitit Döneminde Tuz Gölü Bölgesinin Siyasi Yapısı” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayının ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır. Makale, Etik Kurulları Yayın Etiği Komitesi

tesinin (Committe on Publication Ethics – COPE) yazar, hakem ve editörler için belirtilen kurallardan yararlanılarak oluşturulmuş olan Anasay dergisi etik kuralları çerçevesinde yazılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares that they have no competing interest.

Funding: The author declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA

ARAB. Luckenbill, D. D., *Ancient Records of Assyria and Babylonia II.*

Arslan, M., & Bulut, E. (2017). Yazıtlar ve Asur Kaynaklarına Göre Aksaray'da Egemen Olan Tabal Krallıklarından Şinuhtu Krallığı ve Kral Kiakki. *II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu*, 466-475.

Bryce, T. R. (2011). *Tarih*. H. C. Melchert (Ed.) *Luviler: Anadolu'nun Gizemli Halkı* içinde (ss. 41-119). çev. B. Baysal ve Ç. Çidamlı. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Goedegebuure, P., Van den Hout, T., Osborne, J., Massa, M., Bachhuber, C. ve Şahin, F. (2020) TÜRKMEN-KARAHÖYÜK-1: a new Hieroglyphic Luwian inscription from Great King Hartapu, son of Mursili, conqueror of Phrygia. *Anatolian Studies*, 70, 29-43.

Hawkins, J. D. (2000). *Corpus of Hieroglyphic Luwian Inscriptions, Vol. 1, Inscription of the Iron Age*. Berlin: Walter de Gruyter.

Kurt, M. (2010). Tabal Ülkesi'nin Politik ve İdari Yapısı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 127-136.

Massa, M., & Osborne J. F. (2022). On the Identity of Hartapu. *Altorientalische Forschungen*, 49 (1), 85-103.

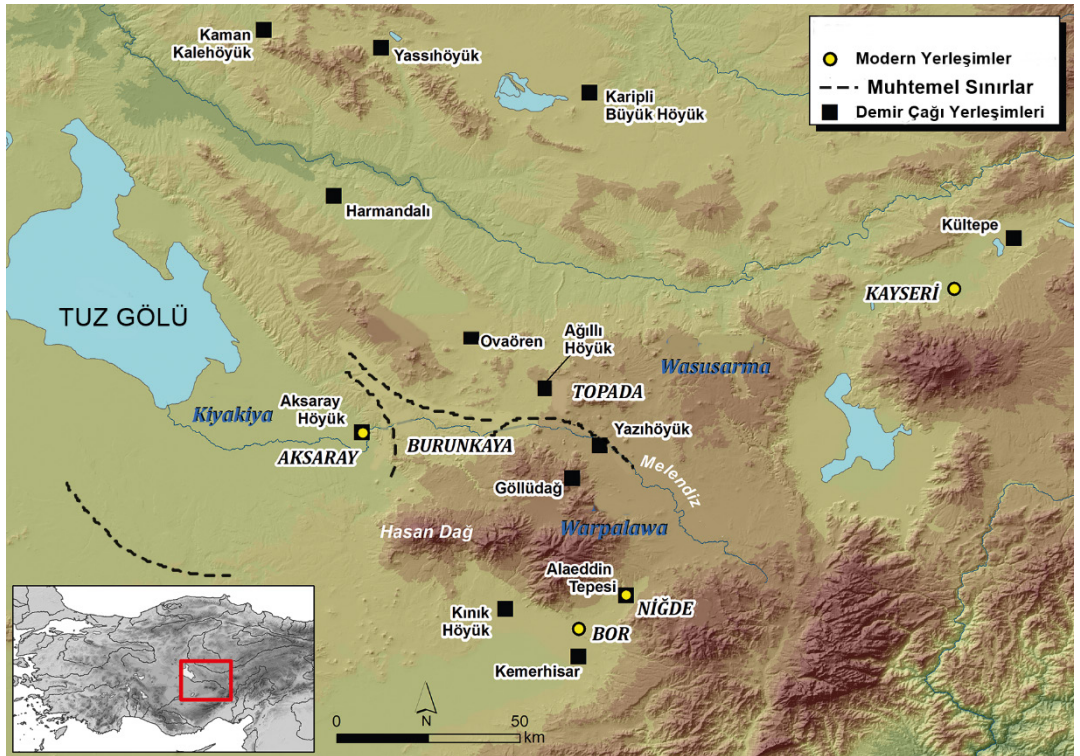
Osborne, J., Massa, M., Şahin, F., Erpehlivan, H. ve Bachhuber, C. (2020). The city of Hartapu: results of the Türkmen-Karahöyük Intensive Survey Project. *Anatolian Studies*, 70, 1-27.

Özgüç, N. (2015). *Acemhöyük-Buruşhaddum I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

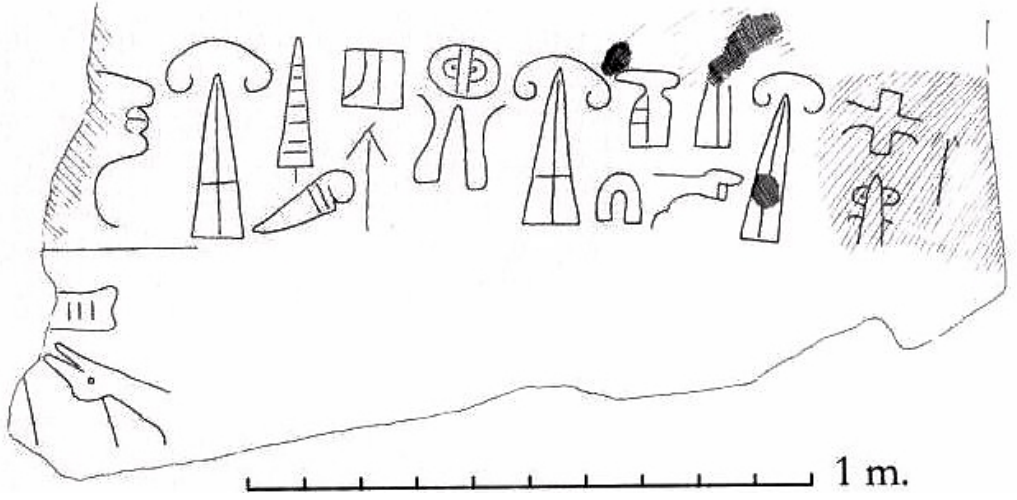
Şenyurt, Ş. Y., & Akçay, A. (2018). Topada Yazıtına Farklı Bir Bakış: Geç Hitit Döneminde Orta Anadolu'da Güç Dengeleri. *TÜBA-AR*, 22, 95-117.

Van de Mieroop, M. (2018). *Eski Yakındoğu Tarihi (MÖ 3000-323)*. Çev. Sinem Gül. İstanbul: Homer Kitabevi.

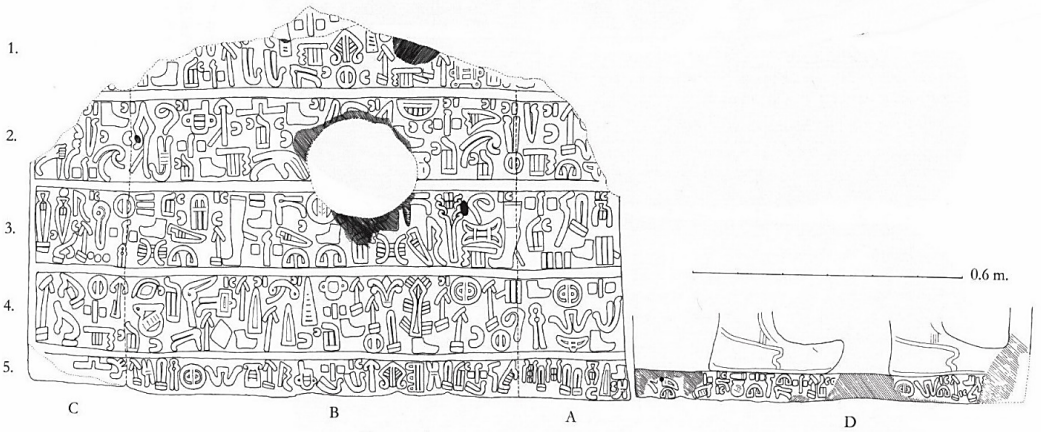
Yiğit, T. (2000). Tabal. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 40 (3-4), 177-189.

Harita 1: Kiyakiyas Döneminde Bölgenin Durumu (Massa & Osborne, 2022, Fig. 7'den düzenlenmiştir.)

Yazıt 1: Burunkaya kaya yazıtı (Hawkins, 2000, plate 243d)

Yazıt 2: Aksaray Steli (Hawkins, 2000, plate 264)